

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto K 4.— za pol leta „ 2.— za četrlet „ 1.—

Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri gospodu Novak-u na velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo do srede opoldne.

Štev. 50.

V Mariboru, dne 13. decembra 1900.

Tečaj XXXIV.

Preosnujte bralna društva!

Po Spodnjem Štajarju imamo lepo število bralnih društev, ki pa v obče ne opravičujejo upanja, katero so stavi v nje. Bralna društva bi morala biti ognjišča narodne zavestnosti in narodne omike, a so po večini le zbirališča narodne zaspanosti in mlačnosti. Vsled tega so naša bralna društva mrtev kapital, ki ne prinaša slovenskemu ljudstvu skoro nobenih obresti. Vendar pa si ne upamo trditi, da bi bila bralna društva nepotrebna. Taka društva lahko tudi veliko koristijo, toda voditi se morajo na spreten način in v pravem duhu.

Bralna društva po deželi naj bodo za ljudstvo urejena. Časniki naj bodo izbrani, kakor je najbolj za ljudstvo primerno. A kako je dandanes? Mi ne pojмимо, kako si morajo bralna društva naročevati na pr. vse slovenske dnevnike. Ljudstvo jih ne bere, ker nima časa. Taki časniki so potem le za »inteligenco.« In res je marsikje istina, da »inteligenca« izrablja ljudstvu namenjeno bralno društvo ravno v tem smislu, da pride tem potom na prav cen način do svojih dnevnikov. Zraven dnevnikov ležijo na mizi bralnega društva večkrat tudi časniki, ki recimo nas Štajarcev ne brigajo mnogo ali pa se pečajo s stroko, ki je čitajočemu občinstvu bralnega društva deveta briga. Na ta način se vrže veliko denarja za nepotrebne reči skozi okno. Če pa pride več udov v bralno sobo ter hoče čitati domač list, pa je navadno samo eden tako srečen, da lahko ugodi svoji želji, ker ima društvo samo en

iztis domačega lista, vsi drugi pa morajo oditi. Zato pa tudi ni po mnogih krajih nobenega zanimanja za bralna društva, ker udje ne dobijo od njih, česar si želijo. Edino dobro je po našem mnenju za bralna društva in v tem nas potrjujejo izkušnje, da si bralno društvo naroči le nekaj malo časnikov, toda te v velikem številu. Recimo, dva politična lista, kmetijsko strokoven list in pa leposloven list. Druge časnike pa si naj bralna društva naročujejo le, ako jim preostaja denarja. Ni treba, da bi časniki morali ležati cel teden v bralni sobi, kajti med tednom jih ima itak samo »inteligenca« čas čitati. Ampak v nedeljo popoldne na pr. se naj razdelijo po vaseh, naj potujejo na dom med ljudstvo, za bralno sobo naj zadostuje po jeden iztis.

Boljše kakor dnevnike naročevati, storijo bralna društva, ako si nakupujejo knjige za knjižnico. Nobeno bralno društvo bi ne smelo biti brez obsežne knjižnice. Nobeno bralno društvo bi ne smelo biti brez obsežne knjižnice. Knjige naj se pridno izposojujejo. V to svrhu pa je pred vsem treba skrbeti za požrtvovalnega knjižničarja, ki ima čas in veselje, redno opravljati vsako nedeljo svoj posel in pa skrbeti za vzoren red.

V zadnjem času so naša bralna društva hvala Bogu, že večinoma opustila neumno razvado, prirejati plesne veselice, koja naloga pristaja krčmarjem, ne pa izobraževalnim društvom. Veseli pa nas, ako se prirejajo večkrat veselice s petjem, igrokazi, tombolo in predavanji. To je plemenita zabava. Vse premalo pa še se goji po naših društvih poučevanje in izgojevanje. Poučnih govorov o

kmetijskih, kulturnih, zgodovinskih predmetih skoro ni slišati v bralnih sobah. Mnogo bi v tem oziru lahko tudi storili dijaki v počitnicah, posebno da bi tolmačili narodu kulturne in zgodovinske dogodke našega ljudstva.

Bralna društva bi naj bila tudi izobraževališča za kmečke govornike. »Inteligenca« bi naj te misli ne puščala v nemar, ampak segla našim mladim ljudem pod roke. Mnogo mladeničev ima govorniški talent, a nikogar ni, ki bi ga gojil in likal. Rodoljubi, mladina je naš up, oklenite se torej mladine! Dajte jo izobraziti tudi za govornike. Z malim se začne, na pr. s prednašanjem pesmi, potem se bo počasi že prilezlo do večje ali manjše popolnosti.

Naše prepričanje je, da bodo le tedaj bralna društva dobila res kak pomen za naše ljudstvo, ako se bodo preosnovala, kakor navsvetujemo. Bliža se novo leto in sedaj je najprimernejši čas, da se uvažujejo naši nasveti.

Volilno gibanje.

Naši kandidati. Pregled prvotnih volitev nam kaže, da bodo na Spod. Štajarskem gotovo izvoljeni Robič, dr. Ploj, Berks in Zičkar. Mlakar pa pride bržkone v ožjo volitev, zato je treba vsakemu slovenskemu volilcu na volišče. V mestih in trgih bo dobil dr. Pipuš lepo manjšino, izvolitev dr. Dečka pa je osigurjena, ako vsak Slovenec gotovo stori svojo dolžnost. V ptujski in mariborski kmetijski skupini je treba našim

Listek.

Črtice iz zgodovine našega naroda.

6. Prosvetne razmere.

Svet, ki so ga naši pradedje do 6. stoletja zvali svojega, in ki je bil dvakrat tolik kakor je vsa avstrijsko-ogerska monarhija, je ravnina, polagoma vzdigajoča se od Črnega kakor od Vzhodnega morja proti sredini, a le toliko, da sleme jedva doseže višino kakih 200 m nad morsk gladino. Po obeh straneh hiti proti morjema obilo rek, ki imajo vedno mnogo vode in so še danes bogate rib. Severni in zapadni del te ravnine je bil večinoma močvirnat in imel mnogo jezer, ali tudi drugod močvirij ni manjkalo. Danes je svet že bolj suh. Pobnebe je, ker tečajnim zračnim tokovom proti jugu pot ni zapažen, v obče bilo ostro; kratki poletjem so sledile dolge zime s hudim mrazom in burnimi viharji; večjidel leta je vodo in kopno pokrivala debela megla. Vendar vsevprek ni bilo enako; v tem pogledu lahko v smeri od Črnega do Vzhodnega morja razločujemo štiri pasove; prvi je bil, kakor še danes, stepa ali pustina, ki je dajala le trave; drugi je imel podnebje, da se

je vinstvo povoljno obnašalo; v tretjem sta še dobro uspevala pšenica in sočivje, v zadnjem pa le še rž in lan; kar se tiče drevja, je že v tem pasu listnato prevladovalo. Izvzemši pustino, je torej ves svet bil za poljedelstvo kaj pripraven. Opomniti še nam je, da je ves drugi in velik kos tretjega prava pravcate črnica, ki sega tu in tam do 5 m v globočino in je tako rodovitna, da je ni treba gnojiti; tako zvani Črnozem rodi danes toliko raznega žita osobito pšenice, da se imenuje žitnica evropska. V nepremernih gozdovih so bujno in brez goje rastle dob., lipe, javori, kleni, bukve, vrbe, breze, bresti, jeseni, jelše, bori, smreke in hojke; obilno namakana travišča pa so hranila črede raznih prežvekovalk, izmed katerih imenujemo le mogočnega tura, od katerega izhaja naše govedo, in ki ga danes ni več, zobra ali tako zvanega evropskega bizona, ki živi danes le še v Bijaloviškem gozdu v Rusiji in je neka goveja vrsta, in končno losa, največjega jelena, ki je tudi sila redek. Po gozdih so domovali medved, volk, divji mrjasec in druge zveri. V nedrih svojih pa je zemlja hranila neizmerne zaklade železne in druge rude, tudi soli. Končno še naj je omenjen janter (to je tista rumena, svitla in prozorna tvarina, iz katere izdelujejo vsakovrstna gizda, posebno pa ustnike za tobačne

pipe in smodkovnjače), ki se je nahajal le v Vzhodnem morju in ob njem ter cenil visoko.

A. Gmotna prosveta.

Poljedelstvo. Kajpada so naši pradedje »od tega, kar jim je stvarnica ponujala, jemali pridno«; v prvi vrsti je bilo pač obdelovanje zemlje ono, s čimur so se pečali najraje, vzlasti ker jim je trud plačevala obilo; bili so torej pred vsem poljedelci. A te stroke niso gojili le intenzivno, ampak tudi racijonelno. Ker so železno rudo poznali in tudi vedeli jo topiti, so si iz kovine pripravljali razno poljsko orodje. Njiva se je orala s plugom, kojega deli so imeli posebna imena kakor: lemež, črtalo, gredelj, plaz; nato se je povlačila z brano in posejala. Sejala pa se je jarina kakor ozimina. Izmed zrnja so poznali oves, ječmen, rž, pšenico in proso; kar se je kje sejalo najbolje, zvalo se je tudi žito, ker je prebivalce pred vsem živilo; potemtakem je žito bilo tukaj rž, tam pšenica in zopet drugod proso; po nekod pa tudi vse skupaj. Silje se je želo s srpi, vezalo v snopove, spravljalo na vozovih v gumna, mlatilo in čedilo; zrnje se je shranjevalo v žitnicah, mlelo pa na žrnih ali mlinih, da se je dobivala moka; proso se je phalo in sphano zato imenovalo pšeno;

vkljub izvršenim prvotnim volitvam največje pozornosti. Kajti od nasprotne strani se agitira z vsemi silami in z vsemi sredstvi. Nemčurska stranka dela z največjo nesramnostjo proti našim kandidatom. Naše volilne može bega z lažmi, z obrekovanjem, z žuganjem, sploh z vsemi sredstvi, ki jih je zmožno le podlo nemčurstvo! Volilni može, ne dajte se zbegati, rodoljubi, utrjujte omahljivce! V spodnještajarski peti kuriji je po naših informacijah izvolitev Žičkarjeva brez vsakega dvoma. Da pa ne pride v ožjo volitev, treba je, da ostanejo Žičkarjevi volilni može trdni kakor skala. Pridobite za vsak slučaj tudi omahljivce za Žičkarja. Da bi imel Hribar dvetretjinsko večino, ta je bosa, to je le agitacijska raca. Hribar je dobil manj mož na svojo stran, kakor je bilo pričakovati. Kmetijski volilci ga ne marajo, ker Hribar ne pozna njihovih teženj. Delavci pa, na katere se je Hribar skrajša najbolj skliceval, pustili so ga popolnoma na cedilu. Resnica pa je, ako bo držal povsod kompromis med nemčurji in sociji, da za Žičkarjem ne bo Hribar največ glasov dobil, ampak socialdemokrat. Tudi iz tega ozira je torej potegovanje za Hribarja popolnoma brezvspešno! Volilni može, glasujte torej dne 3. januarja kot en mož za Žičkarja!

Kmet naj kmeta voli! Od Negove se nam piše: »Kmet naj kmeta voli!« tako kriči sedaj Bračko in cel zbor njegovih privržencev. Toda mi vprašamo: Ali je Bračko kmet? Kmetijo ima, to je res. Tudi marsikateri meščan ima kmetijo, pa še zaradi tega ni kmet. Le kdor svojo kmetijo sam obdeluje, ta je pravi kmet, ta pozna želje slovenskega kmeta. Bračko pa nima žuljev, vsaj od kmečkega dela ne, on ne obdeluje sam svojega posestva, on ni kmet, ampak kmetijski gospod. Ako bi mi kmetje hoteli kmeta voliti, gotovo si ne bomo zbrali »kmeta« Bračkota, to mu lahko na uho povemo. Mi imamo boljše in pametnejše kmete na izbiro. Bračkota nam vrijava le ptujski nemški in nemčurski trgovci.

Dr. Ploj ali Bračko. Piše se nam: Ves nemčurski generalstab okraja Ptuj-Ljutomer je pri delu za Bračkota. Pred Plojem imajo nemčurji velikanski strah. Nemški trgovci trepetajo pred njim, ker se bojijo, da bo razkrinkal njihovo delovanje. Nemškim uradnikom je dr. Ploj grozno neljub, kajti gledal jim bo povsod na prste, če bo treba. Nemčurski kmetje pa vlečejo seveda z meščani in tržani, ker ne znajo samostalno misliti. Dr. Ploj je pokazal s svojimi govori

na volilnih shodih, da pozna kmetijske težnje in sicer mnogo bolj nego Bračko. Slov. kmet pa potrebuje poslanca, ki bo poznal in odločno zastopal njegove koristi; takega stanu je poslanec, to je vseeno. Bračko bi moral na Dunaju tiho sedeti med Šenererjanci, dočim bo dr. Ploj kot ugleden mož lahko povsod zastavljal svojo besedo za slovenskega kmeta. Kmetje, volimo uglednega dr. Ploja, ne pa Bračka, ki je le ljubljenec nemčurskih trgovcev in krčmarjev.

Ludvik, kje si? Pišejo nam: Ludvika Kresnika sta kar dve stranki, nemčurska in socialdemokratska, prignali na kandidatsko dirkališče. Toda Ludvik Kresnik, kje mi hodiš, kje živiš, kaj se skrivaš kakor miš? Odkar je na zborovanju v Konjicah tako imenitno pogorel, da še nikdar nobeden kandidat tako, nima več poguma. Vse kaže, da bo Ludvik Kresnik dal slovo nemčurjem in socialdemokratom, se odpovedal vsiljeni kandidaturi, ter zopet v vrstah Slovencev deloval za toli zaslužnega prof. Fr. Robiča. Naš edini kandidat je torej g. prof. Robič.

Nemčurska odkritosrčnost. Glasilo spodnještajarskih nemških in nemčurskih trgovcev, »Štajerc«, je postavilo za kandidate Bračka, Kresnika in Visenjaka. In sedaj kričijo trgovci: »Kmet naj voli kmeta!« Mi pa pravimo, kmet naj voli poslanca, ki bo najboljše zastopal kmečke koristi in taki so slovenski kandidati. Trgovci priporočajo Bračka, Kresnika, Visenjaka, ker vedo o njih, da bodo branili ne kmeta, ampak trgovca. Ako bi bilo tem nemškim trgovcem res kaj za kmeta, zakaj pa so potem postavili v mariborski peti skupini nasproti kmetu Mlakarju nemškega bauernbindlerja Holzerja? Zakaj ne pustijo kmeta Mlakarja? Zato, ker vedo, da bi Mlakar branil kmeta pred nemškimi in nemčurskimi trgovci, zato ga nočejo. Bračko, Kresnik in Visenjak pa so jim ljubi, ker se bodo za bogate trgovce potegovali. Kmetje, imejte odprte oči!

Ostudna agitacija. Iz Gornje Radgone izvemo: Ker nemčurji vedo, da na pošten način ne morejo spraviti svojega kandidata Bračka naprej, zato se poslužujejo najnesramnejših laži in obrekovanj o dr. Ploju. Najbolj jim boče v oči, da ima dr. Ploj kot visok državni uradnik 5000 gld. plače. Za božjo voljo, ali je to kaka pregreha? Saj si dr. Ploj ni sam določil te svote, ampak država vsem uradnikom v takem visokem činu, kakor je dr. Ploj, daje enako plačo, in pomisliti je treba, če bi Slovenec dr. Ploj ne imel te službe, pa bi jo imel morda kak Nemeč. Toda nemčurjem bode to v oči, da

ima to službo ravno Slovenec dr. Ploj. Za dr. Ploja pa je to najboljše spričevalo, da se je s svojo marljivostjo in zmožnostjo, čeravno še tako mlad, povspel že tako visoko. Sicer pa se tudi Bračko ne brani nikjer denarja. Niti posla okrajnega načelnika ne opravlja zastoj, kakor je pred leti obetal, ampak si je dal pred kratkim to plačo še zvišati. Bračko bi rad dobil plačo državnega poslanca, dr. Ploj pa je ne potrebuje, on hoče biti poslanec, da bi svoj rojstni okraj na Dunaju zastopal, to je razloček. Laž je tudi, da dela dr. Ploj samo tri ure na dan. Ko še Bračko sladko spi v orehovskem gradu, kjer je še pred leti, kakor pesnik pravi o njem, »en rafunk, majhen, črn, lesen, — ponosno dvigal svoj greben« — mora že dr. Ploj študirati svoje akte. Ko po dne Bračko spacira po okraju in ogleduje ceste, mora dr. Ploj voditi obravnave in razsojevati prepire, in ko Bračko zvečer sedi pri kupici vina rujnega in pije na slavo svoje kandidature, mora se dr. Ploj že zopet pripravljati s študijami na drugi dan. Koliko ur »dela« Bračko na dan in koliko dr. Ploj, o tem naj le nemčurji modro molčijo.

V Dramljah se je razpor, ki se je pokazal povodom volitev volilnih mož, kakor se nam poroča od zanesljive strani, mirnim potom poravnal. Tako je najboljše!

Dobova. V peti skupini je izvoljenih šest volilnih mož za Žičkarja.

Od Sv. Jurija v Slov. gor. Volitve IV. in V. skupine so ugodno izpale. Voljeni so sami zanesljivi može naše stranke.

V Sromljah v brežiškem okraju je bilo pri državnozbornih volitvah izvoljenih pet katoliško-narodnih volilnih mož, od katerih bosta — kakor pred tremi leti — dva za g. Žičkarja in trije za g. vit. Berkso oddali svoje glasove. — Slava zavednim Sromljanom!

Sevniški okraj. Občine Gorica, Avže in Raztez so volili za Žičkarja, Senovo, Stolvnik in Armeško pa za Hribarja. V zadnjih občinah so delali »ljudsko voljo« volilni katekizem, laži o Žičkarju, vino in liberalna župana Kuneja.

Brežiški okraj. Prvotne volitve v brežiškem volilnem okraju so končane. Da ne bi ljudske volje delali dr. Pikel, oba Kuneja, Weber, lažnjivi volilni katekizem in razne laži o Žičkarju, bili bi povsod zmagali Žičkarjevi volilni može. Kajti predobro pozna naše ljudstvo vrle zasluge Žičkarjeve. Kaj bi nam pa Hribar prinesel, kdo ve? Gotovo za našega kmeta niti sence tega, kar je že storil za nas Žičkar. Vkljub vsemu pritisku od liberalne, nemškutarske in celo socijalno-

slama se je spravljala v stogove. Pridelovali so nadalje repo, grah, lečo, bob, česnek, luk, mak, lan, konopljo in hmelj. Ajde, koruze in krompirja niso poznali. Služile so jim pri delu razven imenovanega orodja še kosa, motika, lopata in sani, pomagali pa osli in konji.

Živinoreja. Drugo njih glavno opravilo je bilo živinoreja; saj je paše bilo dovolj. Mimo govedi in konj so gojili ovce, koze in svinje, od perutnine kokoši in gosi. Da je število domačih živalij polno, naj še omenimo psa, variha hiše in spremljevalca človekovega.

Sadjarstvo. Okoli hiš je stalo drevje, ki je dajalo ovočje; poznali so jabelko, hruško, črešnjo, višnjo, slivo in oreh; prvi čas je seveda vse to bilo le loško, ali pozneje so tudi drevje cepili.

Čebelarstvo. Na solnčni strani so okoli panjev bučale one drobne živalice, ki so jim prinašale med in vosek; zvali so je bučele ali bečele, iz česar je nastala danes bolj navadna oblika »čebela«. Čebelarstvo so stari Slovani gojili s posebno ljubeznijo, kakor smo v tej stroki še danes prvi. Lepo znamenje to, le dober človek se rad peča s čebelami.

Lov. Da so se stari Slovani bavili z lovom, razume se pač samo od sebe; saj so

se zverij morali braniti, če bi jim že ne imele koristiti.

Rudarstvo. Razven železa so stari Slovani poznali med (baker), olovo (svinec), zlato in srebro. Prva, kovino imajoča snov, s katero so se seznanili, je bila rudeče barve; zato so jo imenovali rudo; ko so pa spoznavali druge take snovi, iz katerih so se dale topiti kovine, so tudi tem privedali ime »ruda«, dasi to z ozirom na barvo ni bilo opravičeno. Kopali so tudi sol, katero jim je povrh še dajalo morje.

Obrt. V raznem ročnem delu ali remeslu, kakor se je rekalo, so bili stari Slovani kaj izurjeni; kako bi pa tudi ne, ko jim je bila spretnost za vsako delo že prirojena. Ženske so pletle in predle; predle pa so z vretenom. Predivo, naj si je bilo laneno ali konopljeno ali volneno, se je povijalo v kodeljo ali povosmo ter natikalo na preslo ali preslico, nit je dajala prejo, ki se je na krosnu (statvah) potkala v platno, ponjave in prepone ali opone (zastore), oziroma v sukno (sukati). Iz narejenega blaga so se šivale razne obleke (ob-vleči) ali odeje, kakor so se tudi zvale, n. pr. suknje (le iz sukna), robi, robahe, rize in plašči. V pripravljanju raznovrstnih oblek so bile ženske jako izurjene; ne manj pa so tudi umele v sukno, vzlasti pa v platno šivati ukusne vzorce,

ki so krasili obleko kakor hišno prtenino. Ali ni še tudi danes Slovanka v tej stroki prava umetnica, da, umetnica brez vrstnice? Po vsem svetu, kjer se le ženske pečajo z izdelovanjem finih ročnih del, v najelegantnejših hišah drugih dežel nahajamo, da se posnemajo oziroma občudujejo tisti vzorci, ki jih z lahkoto izmišljuje in proizvaja preprosta žena slovenska. Šivali pa so se tudi kožuhi in črevlji oziroma opanki, ki so pa bržčas bili običajni le pri južnih Slovanih. Končno se je izdelovala še polst (klobučina). Pa tudi moški so se imeli z ročnim delom baviti; saj je bilo treba tesati hiše, ki so bile lesene, ladije, plove, čolne, izdelovati vozove, sani, vesla, čebre, bednje, rešeta in dr. Lesni obrt torej je bil v rokah moških. Služila so jim razna železna orodja, kakor sekira, dleto, sveder, pila (tako se je zvala žaga), klešče in še več kaj. Ne bomo se motili, če trdimo, da je lesno delo znal kolikor toliko vsak moški; nahajamo pa pri starih Slovanih tudi že rokodelstvo v sedanjem pomenu besede, ki ga je namreč znal le tisti, ki se ga je bil izučil, in to je bilo kovaštvo. Lahko umevno, kajti priprav, ki jih je treba kovaču, ni bilo v vsaki hiši. Kovač je torej bržkone prvi slovanski rokodellec in menda prvi rokodellec sploh. Za njim utegneta najstarejša biti zlatar in lončar. Pozneje so se

demokratiške strani na »ljudsko voljo«, bode oddalo dne 3. jan. p. l. nad 70 volilnih mož svoje glase Žičkarju. Čobal sme računati le na dva glasa mesta Brežice, Hribar pa tudi ne na mnogo več.

Iz Zdol pri Kozjem. Nič ni slišati o naših državnozbornih volitvah, ravno tako, kakor bi bili popolnoma propali, pa temu ni tako. Volili smo 1. grudna od 2—4 ure popoldan v prostorih g. župana. Izvolili smo dva zanesljiva in krščanska moža, ki bosta glasovala le za gosp. Žičkarja in vit. Berkša. Omeniti moram, da je na volišče prišlo tudi nekaj takih liberalcev, ki govorijo: Proč s farji itd. A so morali sami oditi proč, ker ničesar niso opravili.

Volilnim možem okraja Sv. Lenart v Slov. gor. Katoliško politično društvo za naš okraj je sklenilo podpirati kandidata dr. Miroslava Ploja v četrti kuriji, dekana Jožefa Žičkarja v peti občni kuriji. Oba kandidata sta se 12. nov. predstavila volilcem pri Sv. Trojici v Sl. gor. in vsi navzoči so odobrili program in nju proglasili za kandidata. Volili boste torej v Ptuj 3. jan. 1901 za peto kurijo Jožefa Žičkarja, 8. januarja za četrto kurijo pa dr. Polja. — Volitve volilnih mož so prav ugodno izpadle v obeh skupinah. Bračko in Visenjak utegneta dobiti vsak po 5 glasov od nemškutarških občin okrog Sv. Lenarta in Sv. Trojice. Ploj in Žičkar pa vsak okoli 50. O Hribarju se v našem okraju nikomur niti ne sanja ne.

V občini Gornja Radgona so v peti kuriji zmagali Nemci z dvema glasoma večine. Najodločnejši narodnjaki se volitve niso udeležili. Tužna nam majka!

Pri Sv. Benediktu v Slov. gor. je izvoljenih 9 volilnih mož za dr. Ploja in 6 za Žičkarja.

Dopisi.

Iz Maribora. (Miklavžev večer v »Narodnem domu«) se je obnesel jako lepo. Igra »Zamujeni vlak«, se je razmeram dobro predstavljala. Na nekaj pa vendar opozarjamo, na kar se pri prihodnjih predstavah ne pozabi: vsi so govorili pretiho in prehitro; naša dvorana je velika, občinstvo pa, zlasti pri šaloigrah, živo, in tedaj je treba govoriti prav glasno, ako se bo govorilo glasneje, bode govor že sam od sebe tudi počasnejši. Po šaljivi zabji kantati, ki je ipak jako ugajala, pa sta nastopila Miklavž in parkelj, zadnji s korom belcebufov, imenitno opravljenih. Zdaj je začelo gori in doli vse

še razni obrti razvili v rokodelstvo. Navadno se je učil sin od očeta, in tako je rokodelstvo pri zadrugi ostalo ter ji često dalo ime.

Trgovina. Jeden izmed najljubših opravkov je starim Slovanom bila trgovina; lega domovine med Azijo in zapadno Evropo pa jih je k temu poslu naravnoč silila. Spravljali so iz azijskega vzhoda v evropski zahod najraznovrstnejše blago. Pa tudi svojih pridelkov so vedno imeli mnogo na prodaj, pred vsem zrnja, živine, platna, sukna, medu, voska in jantarja — samih stvari, po katerih se je v sosednih deželah segalo željno. Vzlasti jantarja nikoli niso imeli preveč, ker ga drugod ni bilo najti; izvažal se je celo k Feničanom, Grkom, in Rimljanom. Pa tudi doma je bil promet z raznim blagom kaj živahen; vršili so se ob določenih časih semnji in sicer v gradovih, ki so ob enem bila trgovinska središča; okoli njih so se radi nastanjali obrtniki in trgovci. Olajševale in pospeševale so pa trgovino ceste in reke, ki so vzlasti v smeri proti morjema služile izvrstno. Čisto naravno je, da so kraji v ugodnih trgovinskih legah posebno naglo se razširjevali, in danes se v obče misli, da imajo najstarejša ruska mesta, nahajajoča se na pradomovinskih tleh, svoje začetke v prastarih trgoviščih. Zanimivo je, da denarja v našem smislu stari Slovani niso poznali.

mrgoleti mladih Slovencev in Slovenk in darov ni bilo konca. Posebno pa hočemo zahvaliti Miklavža za lepi nagovor, zlasti za čiste besede, ki jih je govoril in na srce polagal starišem. Stariši, nauk je bil moder, ubogajte ga! — Videlo se je, da se je Miklavžev večer, ki se je letos priredil drugokrat, kaj priljubil; ponoviti se bo moral vsako leto. Ljudstva je bilo toliko, da se je vse trlo in v resnici se je bilo bati, da se galerija vdere. Takrat je Narodni dom zares bil premajhen. Na zadnje še bo le nemški notar dr. Ridinger imel prav, ko je svoje mihelne strašil, češ naj bolje hodijo v kazino, da si bodo te prostore sčasoma še najeli Slovenci, ker jim bo Narodni dom postal pretesen.

Iz Jarenine. (Tukajšnje prvotne volitve) so, kakor ste že poročali, izpadle večinoma ugodno. L. 1897. je bilo izvoljenih naših volilnih mož 7, nasprotnih pa 5, letos je naših 9, nasprotni 3, torej smo napredovali. Občina Jarenina je volila enoglasno. V četrti kuriji sta bila izvoljena Ig. Zupanič in Flor. Lorber z 18 glasovi, v peti kuriji pa Anton Lorber in Vincenc Rotman s 44 in 47 glasovi, ker sta v tej kuriji občini Jarenina in Vukovski dol skupaj volili. V Jarenini sami sta dobila 37 glasov. Nasprotniki so prišli 3, toda volili niso; eden izmed njih je razkazoval svojo nemško oliko in hotel narediti prepir, pa naši zavedni volilci so mu kmalu sapo zaprli. Vsi so zapustili volišče veseli in za našo pošteno slovensko stvar še bolj navdušeni.

Vukovski dol je izvolil v četrti kuriji nasprotnika Jan. Šantl, ki je dobil 12 glasov, slovenski kandidat Jože Polančič je dobil 8 glasov. Tudi tukaj bi bili naši zmagali, da se niso nekateri dali pregovoriti in zapeljati od nasprotnikov, ki so s pretenjem, lažmi in s pijačo agitirali za svojo stran. »Če ne greš na našo stran, pa plačuj!« »Robiča ne, on je učiteljem plače povišal!« in druge neumnosti so našim pravili, da bi jih pridobili. Po volitvi so bili res zmage pijani, kajti dva nasprotna moža sta med potjo obležala na travniku. Vsa čast pa Vam, možje, ki ste kakor skala stali na naši strani! Vaša skrb bodi tudi sedaj, da bo število zavednih slovenskih mož vedno večje. Dramite zaspance, poučujte omahljivce, saj se vojskujemo le za pravico in resnico!

V Polički vasi je v četrti kuriji zmagal Slovenec Jož. Jager s 13 glasovi, nasprotnik Leop. Ledinek pa 5 glasov. V peti kuriji je tukaj dobil Slovenec Fr. Kurnik 28, nasprotnik L. Ledinek pa 23 glasov. Ker pa je

S čim se je torej plačevalo? Prva trgovina je bila gotovo le priprosta menjava rečij, ki sta jih menjalca gleštala in z ozirom na osebno potrebo določila kot menilo. Splošno posebno priljubljena je menda bila razna nakrasnina; saj nahajamo prikazen, da človek v dobi prvotnosti po nakrasnini nekako strastno hlepi, pri vseh narodih. Za vso dobo, katero baš razpravljamo, pa velja, da so bila najbolj običajna menila, torej nado-meščovala denar: živina, kože, vzlasti kunje, platno in razni kovinski izdelki. Beseda »skot« (danes v pomenu: mlado živinče, živina; sem spada tudi: skotina-živalsko blato, skotiti, n. pr. krava je skotila) je še v stari slovensčini pomenjalo živino in denar, z besedo »platno« se zdi Miklošiču sorodna beseda »platiti, plačati«, in uhanom rekajo danes na Goriškem tudi »menina«. Dolgosti, zrnje in tekočine so se merile; prve po laktu in sicer po spodnjem, od palca do komolca; kako druge, se pa nič gotovega ne ve.

Smešničar.

Dekle in ura. A: »V čem je gizdava deklica podobna uri na zvoniku?«

B: »Gledamo jo radi, a v hišo je ne jemljemo.«

s to občino v peti kuriji volila tudi majhna Kaniža, ki ima v četrti kuriji 7 volilcev, v peti kuriji pa 32, je pri ožji volitvi zmagal Ledinek z 17 glasovi občine Kaniže in je dobil 40 glasov, Kurnik pa 26. Sicer so se jako dobro držali polički Slovenci in so marljivo delali za našo stvar; toda če bi vsaj 12 volilcev več v peti kuriji pripeljali s seboj, bi bila zmaga tudi tukaj naša. In to še je bilo mogoče. Ob volitvah velja: Vsi volilci na volišče! Če nasprotniki toliko storijo za slabo stvar, koliko več bi se naj storili mi Slovenci, ki vemo, da je stvar, za katero se potegujemo, krščanska in pravična! Vsak naših, ki križem roke drži in ničesar ne stori, pomaga le nasprotnikom!!

V Kaniži je bil v četrti kuriji izvoljen nasprotnik župan Jan. Kramberger. Gotovo najlepše so se skazali Slovenci občine Pesnice, ki so v takem obilnem številu prihiteli od vseh strani na volišče. V četrti kuriji sta zmagala Alojzij Herič in Ivan Sekol s 73 glasovi, nasprotnika M. Drozg in J. Fleischhacker sta dobila 3 glase, v četrti kuriji sta prodrla Leop. Zupanič in Fric Schmirmaul s 23 glasovi, nasprotnika Jan. Gornik in Jan. Jager sta dobila 13 glasov. Nič ni pomagalo pripravljeno vino, nič prigovarjanje, naši so ostali neomahljivi in vsi kakor en mož so oddali svoje glasove našim kandidatom; med našimi volilci je bil tudi 78 letni starček Matija Vernik. Župan Gornik in svetovalec Jager sta bila ta dan sila poparjena, naši slovenski možje pa so bili ta dan veseli in navdušeni, kakor že dolgo let ne tako. Slavne zmage dne 3. decembra se še bodo pesniški Slovenci spominjali leta in leta. Vam pa, iskreni Slovenci občine Pesnice, ki ste omogočili to zmago, ostane hvaležna vsa slovenska domovina.

Kljub živahnemu delovanju nasprotnikov, kljub raznim lažem v slovensčini pisanega pa krščanski veri in slovenskemu ljudstvu nasprotnega lista »Štajerca«, ki že tudi v Jarenini zapeljuje ljudi, kljub razglasom bauerbundarskim zloglasnega Rokitanskega, ki so se širili posebno s pesniške pošte, smo pri teh volitvah Slovenci vendarle napredovali. Možje krščanskega prepričanje in poštenega slovenskega srca so takrat v dejanju pokazali, da vedó, zakaj se je šlo pri teh volitvah. Zato so nastopali srčno in neustrašeno. Cvet jareninske župnije, najvrlejši možje, vsi so stali na naši katoliški in slovenski strani. Tako bodi tudi v bodoče! Kar pa še je sicer dobrih, a nezavednih, te pa vzdramimo, poučimo — da bode naša stranka vedno močnejša. Le tako bomo storili konec pohujšanju in slabim vzgledom, ki so se začeli od raznih stranij vtihotapljati v našo župnijo.

Glej »Dopise« zadej na 5. in 6. strani.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Zakaj torej napadanje? S posebnim pismom z dne 1. nov. t. l. se obrača štajarsko namestništvo na spodnještajarsko duhovništvo, naj pospešuje ustanavljanje zadrug, kakor so Raifajzenovke, kmetijske, mlekarske, vinarske zadrugae itd. Tukaj torej prosi vlada, naj duhovništvo pomaga, v nemških in nemčurskih listih pa dopušča vlada, da se naši duhovniki, ki se posebno toplo zavzemajo za pospeševanje kmečkega blagorja, najstrastneje in najumazanejšje napadajo. Nekateri nemški in nemčurski trgovci so si ustanovili celo list »Štajerc«, s katerim hočejo preprečiti kmetom koristno združeno gibanje, in vlada trpi, da se ta list širi tudi potom proste kolportaze. Še nekaj za vlado! V Mariboru se je ustanovila centralna zadruga, a vlada dela največje težkoče, da ne more začeti delovati. Te dni se je zopet moral narediti priziv, naj se vendar

ne delajo ovire, ampak naj se končna ustanovitev dovoli. Vladi pa tudi to lahko povemo, da bo sicer slovenska duhovščina delala za združništvo, toda ne da bi ustanovljene zadruge potem vzeli šenererjanski deželni odbor v roke, ampak za Spodnji Štajar se zahteva lastna združna organizacija. O Gradcu, kjer nas samo tepejo in prezirajo, noče dober Slovenec ničesar vedeti.

Svinjetina v Špitaliču. »Domovina« v št. 97. kakor tercijska zavija svoje oči ter z ozirom na dopis v zadnjem našem listu iz konjiškega okraja, kjer se trdi, da so nekje okoli Špitaliča Hriberjanci podpirali »prosto ljudsko voljo« s svinjetino, ve pripovedovati, kako nezaslišano je baje za »mariborsko gospodo«, da si privošči naš kmet košček mesa tudi o delavnikih. Da bi mi komurkoli bili nevoščljivi, naj uživa že karkoli, to je seveda nespametno in otročje podtikanje, s katerim se ne bavimo. Ampak mi smo v zadnjem listu samo pribili, kako delajo Hriberjevi pristaši »prosto ljudsko voljo«, namreč s smodkami, pijačo in svinjetino.

Vsi na krov! seveda za Hribarja, tako vpije številko za številko »Uč. Tovariš«, glasilu jungovskih učiteljev, ki hočejo veronauk in veroučitelje vreči iz šole. Zadnja številka tega lista je nagromadila zopet celo kopolazi o gosp. Žičkarju, češ da »hoče znižati še itak nizko socialno stališče učiteljstva, da hoče še itak majhen upliv šole zmanjšati in oslabiti, da se poteguje za šestletno šolsko obiskovanje in navdušuje volilce zanjo«. Tukaj je hotel nek učitelj — jungovec svoje tovariše podkuriti proti Žičkarju. Če pa velja kmečke volilce podkuriti proti Žičkarju, potem si mora seveda jungovec znati drugače pomagati. Tako se je n. pr. v Pišecah po jungovskem uplivu izdala parola: »Žičkar je v zvezi z učitelji in je kriv da imajo tako visoko plačo! Proč torej z Žičkarjem!« Namen posvečuje sredstvo, kaj ne, jungovci? Mi smo prepričani, da se že Hribar sam, katerega osebno spoštujemo kot poštnjaka, sramuje svojih trabantov, ki se mu vesijo na suknjo!

»Na Gorici je še tema!« je vskliknil gosp. Benjamin Kunej, ki je bil poslan kot vladni komisar k volitvi volilnih mož na Gorico pri Brežicah. Mi uvidimo, da je tukaj nujna pomoč potrebna. Zato prosimo c. kr. glavarja v Brežicah, da prižge g. Benjaminu Kuneju prav kmalu potrebno mu luč.

Iz Bučecovec nam je poslal bračkanec Franz Domanjko popravek, da ne dobiva »Štajarca« in bračkanjskih oklicev od ljutomerskih nemčurjev, kakor je naš dopisnik menil, ampak kar naravnost od ptujskih nemčurjev. Ta popravek je več kakor smešen!

Učiteljske premembe. Stalno je nameščena na Teharjih gospd. Olga Sittig, dosedaj učiteljica v Rečici. Začasno so nameščeni gospodje: Fran Grudnik v Dobjem, Emil Križman na Planini, Ferdinand Golitsch na nemški šoli v Sevnici, Engelbert Hinterholcer na nemški šoli v Brežicah, Josip Polanc v Dobovi, Rudolf Arnšek v Globokem, Fran Kuhar v Kapelah ter gospd. Ivana Piller in Hermina Lunder v Kapelah in Marija Vavpotič. V pokoj bo šel nadučitelj v Dobovi gosp. Srečko Pirc. — Nadučitelj v Zidanem mostu gosp. Blaž Kroječ je dobil pohvalo od deželskega šolskega sveta za zasluge pri stavbi nove šole. Gospd. Berta Köttner je postala vrtnarica v Slov. Bistrici. Gosp. Ferdinand Laurenček je imenovan pomožnim učiteljem za brežiški politični okraj. Gosp. Pečnik Josip, šolski voditelj v Kapelah je postal učitelj ravnotam.

Dr. Ivan Šušteršič, vodja katoliško-narodne stranke na Kranjskem, je bil včeraj z veliko večino izvoljen poslancem v peti kuriji. Razmerje glasov je okroglo (po telefoničnem poročilu iz Ljubljane): dr. Šušteršič 38.000, Jelenc 11.000, Kopač 3.000.

Iz Kozjega nam piše prijatelj, da je prišel v Kozje gospod potovalni učitelj Bele predavat, a ni imel poslušalcev, ker je župan

pozabil njegov prihod naznaniti. Ljudstvo pa pravi, da Elsbacher nam dolgo županil ne bo.

Na Ljubence se je spravljal »Brivec« in jih kar brez žajfe brije! To je pravi »fuks«. Znani Korgel, ki živi tukaj v duhu nemčurstva, daje pre »Štajarca« odjemavcem za nameček. Berič Miklavž pa priteguje žandarju P. po krčmah — naj duhovniki le govore v cerkvi in ne pri volitvah.

Neosnovana govorica. Po mestu se je na dosedaj nerazvozljan način razširila govorica, da v slovenskem otroškem vrtecu ne bo božičnice, celo to se je hotelo vedeti, da je odločno prepovedana. Na govorici ni besedice resnice, temveč je istina, da se otroci v slovenskem šolskem vrtecu že pridno pripravljajo na božičnico in se veselijo, ako bodo mariborski Slovenci letos v velikem številu počastili njihov »prvi nastop v javnosti« s svojo drago jim navzočnostjo. Tudi to lahko ovadimo — nikar se prestrašiti — da rodoljubne dame pobirajo doneskov za božičnico, s kojimi hočejo razveseliti ubožnejše otročičke.

Jungovski in positinemski učitelji. Mi smo v zadnjem našem listu v nekem dopisu imenovali nadučitelja gospoda Slanca posilinemca. »Dom.« nam odgovarja na to, da jamči »mariborski gospodi«, da je tudi ta gospod v narodnem oziru vsega spoštovanja vreden. Mi smo se zopet informirali in lahko »celjski gospodi« povemo, da so njihova jamstva piškavega oreha vredna. Mi seveda tudi radi odpuščamo, ako bi se to sploh zahtevali, vsakemu učitelju, če agitira za Hribarja. Toda »Domovina« naj tudi »blazenim telesom« blagovoli odpuščati, ako delajo za Žičkarja. Pečata »jungovstva« pa nikakor ne pritisnemo vsakemu učitelju na čelo. Mi poznamo dobro učiteljske vrste in vemo, kdo je jungovec in kdo ne. Zato tudi z mirnim srcem dopuščamo, da naši dopisniki imenujejo take učitelje za jungovce, ki se zbirajo okoli slavnega gornjegrajskega Rešetarja, znanega iz »Uč. Tovariša«.

Imenovanja. Davčni kontrolor gosp. Ivan Šumenjak je imenovan davkarjem v IX. činovnem razredu. Davčnim kontrolorjem sta imenovana davčna pristava gosp. Friderik Stumberger in Anton Stepic. Davčna oficijala sta postala davčna pristava gospoda Rudolf Illošek in Miha Windisch.

Slovenke v Gradcu. Piše se nam: Po naključju prideta dve slovenski dekleti v eno hišo služiti, namreč hišna in kuharica, ter sta se med seboj v maternem jeziku pogovarjale. Opazivši to mlada gospa, prihrumi nad hišno ter ji s prstom žugaje zapreti, rekoč: vedve morate nemško govoriti. A komaj odide mlada gospa, prikriči še »ta stara«, rekši: kaj je to? Ali ne bosta nemško govorile? Hišna, vsa žalostna, se poteguje za materini jezik. Iz te zadrege ji pomaga kuharica, rekoč: »Tega nama ne more nihče prepovedati in tudi Vi ne. Raje v tem trenutku službo zapustive, ako ne smeve slovensko govoriti«. A kakšni odgovor? Dovolila je, da smeve slovensko govoriti in še pristavila: To je že lepo, da se potegujeta za materini jezik. Pogumni Slovenki sta zmagali! —

Premog se je našel v Šišici pri Kozjem, in ga že premogarji kopajo nad dva meseca dni. Premog je lep in še neki lepši kakor v Trbovljah, samo denarnih moči je potreba. Našel ga je neki Böhm, pisar kozjanskega notarja in tudi oskrbuje delavce. Začeli so že sicer voziti premog na postajo v Poličane in Rajhenburg, pa kaj, ker je to predač. Da bi prišel imovit slovenski mož in kupil zaklad, katerega je dovolj pod zemljo! Dobro bi bilo to za naš ubožni okraj in potem bi se gotovo gradila železnična proga čez Podčetrtek, Sedlarjevo-Dobrava, kakor je že odmerjeno. To je naša želja!

Sv. Miklavž pri Ormožu. V Belišču pri Oseku so umorili neznan hudodelci stolarskega mojstra Vincencija Janežiča, doma

od Sv. Miklavža pri Ormožu. Zapušča ženo s šesterimi otroki.

S kom bi hodil Bračko? Bračko je pristaš znanih razgrajčev v državnem zboru Šenererja in Wolfa. Saj je bil »obman« šenererjanskega društva v Radgoni. Na Dunaju bi torej hodil z razgrajčiči. Kmetje, pazite!

Smrt Žičkarju. Gospod Žičkar je prejel dne 7. decembra t. l. pismo, podpisano od »socijalnih demokratov«, v katerem mu pretijo, da ga ustrelijo, če se v vseh slovenskih časopisih ne naznani, da odstopi od kandidature. Novega leta ne bo več dočakal; žreb je zadel tovariša Antona K., ki ga ima pokniti. »Mi ne prelivamo radi krvi,« pravijo sociji, »pa če mora biti, naj pa bo...« Novo agitacijsko sredstvo. A Žičkar ostane!

Blag dobrotnik. Pred kratkim na Kranjskem umrla dekan g. Ivan Vesel je zapustil vse svoje premoženje družbi sv. Cirila in Metoda. R. I. P.

„Bismarkove“ ulice prepovedane. Prošli petek je upravno sodišče razpravljalo o pritožbah mesta Inomost in Linc proti tirolskemu oziroma gornjeavstrijskemu deželnemu odboru, ki sta prepovedala imenovanje ulic v teh mestih po Bismarku. — Tirolski deželni odbor je v odloku, s katerim je razveljavil sklep mestnega sveta v Inomostu, naglašal da je tako imenovanje smatrati za politično demonstracijo, ki more žaliti patrijotično čuteče prebivalstvo ter še bolj poostriiti politična nasprotja. Taka čast pristoja le možem, ki so si na poseben način stekli zaslug za državo, deželo ali občino, za umetnost ali znanost. Bismark da ima sicer zaslug za Prusko, ali ne za Avstrijo, Tirolsko in Inomost ter ne zasluži take časti. — Na razpravi med upravnim sodiščem sta se zastopnika pritožiteljev sklicala na vzglede drugih mest: Gradca, Celovca, Litomerice, Celja itd., kjer imajo tudi Bismarkovo ulice, proti katerim pa ni protestovala državna oblast. Upravno sodišče je pritožbo odbilo, češ, da imenovanje ulic spada sicer v delokrog občin, da pa ima ta pravico svoje meje ob državnih in deželnih zakonih in ob občinskem statutu samem, kateri določa, da ima deželni odbor pravico nadzorovati delovanje občine. Členi občine, ki so protestirali proti imenovanju ulic po Bismarku, so bili vsekako opravičeni v to; ker so bili v svojih patrijotičnih čutih žaljeni, sta morala deželna odbora stvar preiskati ter odločiti po svojem mnenju.

Bolezen ruskega carja. Najnovejša poročila govore, da se je carju že toliko obrnilo na bolje, da je upanje da kmalu popolnoma ozdravi. Po vsej Rusiji se že opravljajo zahvalne službe božje za ozdravljenje carjevo. Zdravniki so carju svetovali, naj bi se podal na italijansko Rivirio, a italijanska vlada je baje odklonila odgovornost za varnost njegovega življenja.

Kajenje baje škodi! Nedavno sta v Altoni na Nemškem obhajala zakonska Paulsen dijamantno poroko. O slavnostni večerji se jubilarica, 78-letna gospa, ni dotaknila nobene druge jedi razven mleka in suhorja (cvibak). Potem pa je vzela dolgo pipo ter veselo pušila močen tobak. Žena puši že 30 let, izključno od mleka in suhorja pa živi že 18 l. Pa pravijo, da kajenje škodi!

Mirovna pogajanja v Kini se sedaj menda vendarle prično. Razun angleškega se prejeli že vsi poslaniki navodila, kako jim je postopati pri mirovnih pogajanjih, oziroma dotične vlade so odobrile znane zahteve v skupni noti poslanikov. Prihodnji torek se sestanejo poslaniki k sklepnemu posvetu, ako dojde odgovor iz Londona, in potem stopijo zastopniki v dotiko s kitajskimi pooblaščenici. Tekom pogajanj bo bival kitajski cesarski dvor bržkone že v Pekinu, ki zahteva po izjavi princa Činga samo še zagotovilo varnosti in časti. Kot zelo ugodno znamenje smatrajo poslaniki dejstvo, da je odvzeto Tungfuhsiangu vrhovno poveljstvo nad četami, ki obdajajo cesarski dvor. Pri-

čakovati se pa mora, da se bodo znatno zavlekla mirovna pogajanja, ker bodo na jedni strani poskrbeli zato Kitajci, na drugi pa Angleži in Nemci.

Črešnice. Občinske volitve bi morale biti že septembra, pa niso do danes niti razpisane. Glavarstvo je bojda reklo, da je novi župan, ki je bil namesto odstavljenega voljen za par mesecev, potrjen za 3 leta. To bi bilo proti postavi z dne 2. maja 1864 § 18, (Dečko 11). Okrajne ceste iz Špitaliča do Frankolovega smo krvavo potrebni, da bi količkaj lažje spravljali blago v dolino. K stroškom za ceste celega konjiškega okraja plačujemo 25 odstotkov doklad in vendar se nam je od nemškega okrajnega zastopa v Konjicah na prošnjo za okrajno cesto odgovorilo kratko in mrzlo, da nimajo nič denarja za take reči. Bodite vendar bolj usmiljeni do potrebnih gorskih govornikov!

Mrtvega so našli 5. decembra na poti v Špitalič Raušovega 17letnega fanta. Strlo ga je, da je padel v grabo z glavo navzdol in se zadušil.

V Selnici ob Muri so zmagali v obeh kurijah Slovenci. Izvoljeni so v 5. kuriji Jurij Zebot s 47 glas. in A. Reisman z 31 glasovi. V 4. kuriji pa Jožef Golob z 28 in Jurij Zebot z 20 glasovi. To je veselo, da celo Slovenci ob Muri tako vrlo napredujejo.

V Sladkem vrhu v cmureškem okraju je zmagal v 5. kuriji Slovenec Potočnik, ki bo glasoval za Mlakarja. V tej občini obstoji šulverainska šola žalostnega slovesa, ki kviri sladkovrške Slovence, ki se pa zadnji čas začinjajo vedno bolj zavedati svoje slovenske narodnosti.

V Cirknici v Št. Ilju sta tudi izvoljena dva naša in sicer posestnik Baumann za 4. in krojač Körner za 5. kurijo. Naši so zmagali tudi na Dobrenju in seveda tudi na Ceršaku, kjer županuje iskreni Slovenec Hauc.

„Štajerca“ berejo naši nasprotniki v Jarenini. Res čudno, kako so se naenkrat mogli tako zavzeti za slovenščino, v kateri je ta nebodigatreba pisan, ko bi pri šoli jareninski radi imeli le nemščino. Ali jih bo pač »Štajerc« kaj »zbrihtal«?

Pri Sv. Jakobu v Slov. gor. so bili izvoljeni menda sami nasprotni volilni možje v obeh kurijah. Volilci so došli — 4! To vam je zavednost! Jakobški rodoljubi zaslužijo v resnici — usnjato kolajno za zasluge, ki so si jih pridobili pri teh volitvah! Leta 1898. so bili jakobški volilni možje sami vrli narodnjaki.

Iz Ponikve. Liberalci širijo med kmete »Rodoljuba«. Neki pošten mož veleposestnik je dobil na pošti dne 4. decembra »Rodoljuba«. Ko ga mož prečita, ga takoj na drobne kose raztrga. Kmetje, ki ste prejeli v nedeljo 8. decembra »Rodoljuba« št. 25, posnemajte gori omenjenega veleposestnika ter čitajte raje »Domoljuba« št. 23, ki na tanko pojasnjuje vse liberalne »Rodoljubove« laži. »Rodoljuba« so prejeli kmetje, ki se niso nič volitve udeležili. Prejeli so pa tudi ta list taki kmetje, ki so bili volilci in izvoljeni možje za Žičkarja. Dobila sta ga dva kmeta, ki imata naročenega »Slov. Gosp.« To delo, da razširja »Rodoljuba«, opravlja pri nas neki zagrizen liberalec, ki že delj časa ruje proti duhovščini. Liberalci hočejo premotiti volilne možje, ki so za kandidaturo Žičkarja. Toda iz te moke ne bo kruha. Nasproti liberalcem stojimo mi kmetje, če treba, trdno kakor skala. Krivi preroki, ali dr. Tavčarja podrepniki ne bodo premagali nas kmetov in tudi ne naše duhovščine, to je brezvercem vse zaman. Skrbno pa se bomo odslej za naprej ogibali takih gostiln, kjer se nahaja liberalna garda.

Posnemajte! Slavna posojilnica v Ljutomeru nakupila je za »bralno društvo za ljutomersko okolico« celo v 12 knjigah vezano A. Gaberščekovo »Slovansko knjižnico«. Bog ji plati!

Društvene zadeve.

Odbor slov. čitalnice v Mariboru je sklenil v zadnji seji, da preloži Prešernovo slavnost na mesec januar, ker mu za prireditve sijajne slavnosti v tem mesecu primanjkuje časa.

Slomšekova proslava. Ptujsko učiteljsko društvo je prisodilo Slomškovo nagrado za najboljši spis v proslavo Slomškove stoletnice gospodu Brinarju ml. Spis je pregledal nadzornik dr. Janko Bezjak.

Bralno društvo na Gomilskem ima svoje letno zborovanje dne 16. decembra t. l. ob 3. uri popoldne v šolskem poslopju s sledečim vsporedom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo a) blagajnika b) tajnika. 3. Račun o stroških in dohodkih društva. 4. Volitev novega odbora. 5. Določitev časnikov, ki se naj zanaprej naroča in vplačevanje letnine. 6. Nasveti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Bralno društvo v št. Pavlu pri Preboldu bo imelo v nedeljo dne 16. decembra po večernicah svoj redni občni zbor. Pri tej priložnosti bo tudi govoril gospod potovalni učitelj M. Jelovšek o živinoreji. Zborovanje se vrši v gostilni pri peku. K obilni udeležbi vabi odbor.

Vabilo k tomboli, katero priredi gasilno društvo v Noršincih pri Ljutomeru v nedeljo, dne 16. decembra t. l. v gostilni g. Marko Vaupotiča v Noršincih. — Začetek ob 3. uri popoldne. K mnogobrojni udeležbi vlijudno vabi odbor.

Narodna čitalnica v Celju. Pri občnem zboru »Narodne čitalnice v Celju« dne 26. nov. 1900 izvoljeni odborniki konstituirali so se sledeče: predsednik: gosp. dr. Josip Serneč, odvetnik; podpredsednik: gosp. dr. Ivan Dečko, odvetnik; tajnik: g. dr. Josip Karlovšek, odvet. kand.; blagajnik: gsp. dr. Vladimir Ravnihar, odvet. kand.; knjižničar: g. Matej Suhač, c. kr. profesor; odborniki: g. Lovro Baš, c. kr. notar; g. Janez Krančič, kaplan; g. dr. Hinko Šuklje, zdravnik; gosp. Josip Vrečko, odvetnik; namestniki: g. Fr. Lončar, tajnik Posojilnice v Celju; g. Josip Kožuh, c. kr. profesor.

Gospodarsko bralno društvo v Kozjem priredi v nedeljo dne 23. t. m. ob 4. uri popoldne v gostilni g. Franca Gučeka svoj letošnji redni občni zbor. Vspored: 1. Nagovor predsednika. 2. Čitanje zapisnika lanskega občnega zbora. Poročilo odbora. 4. Poročilo računskih preglednikov. 5. Volitev predsednika, 6 odbornikov, 2 namestnikov in 3 računskih preglednikov. 6. Razni nasveti. — Občni zbor je sklepčen le, ako je navzoča vsaj ena tretjina društvenikov. Ako ne pride k občnemu zboru toliko društvenikov, vrši se čez 8 dnij, t. j. v nedeljo dne 30. t. m. ob isti uri drug občni zbor, pri katerem lahko sklepa vsako število udov.

Sv. Lenart v Slov. gor. V shajališču šentlenarskih »fünfarjev« ali Posilinemcev priredil je »Štajerc« preteklo nedeljo volilni shod. »Štajerc«, pravimo, ker so vsa vabila na kmete priromala iz Ptujja. Vse kar leze in gre ter je nemško navdihneno v šentlenarskem trgu, vse je vrelo poslušat: otroci in ženske, hlapci in dekline, komiji, notar, advokat, zdravnik, no vsi pač, celo c. kr. uradniki, iz davkarije vsi izvzemši g. kontrolorja in enega praktikanta! Bračko si je seboj prignal svoje pristaše in Visenjake svoje, še celo leskovski Haložani so prišli in kdo še? Uganite gospod nrednik! Veste tisti Zadravec iz Središča, ki je ono nedeljo sklical v Ormož shod za Hribarja!! Torej tisti Zadravec v družbi Bračka in Visenjaka in za Bračka in Visenjaka! Gospod urednik, tega ne razumem, raztolmačite mi Vi! Dozdeva se mi pač, da je utegnil Zadravec shod sklicati v Ormož za Visenjaka in ne za Hribarja! Naših je prišlo na shod kakih 10 iz radovednosti. Volilnih mož smo videli samo troje, ki so pa itak že prej goreli za Bračka in Visenjaka. Shod je otvoril vsemogočni Mravljak. Ta človek je v svoji županski mogočnosti, ne da

bi se izvolil predsednik shoda, izjavil, da on kot župan ima tu vso oblast; kdor hoče govoriti, mora njega prositi in kdor bi se predrznil govornike motiti, ugovarjati, takoj ga da zapreti! Postavil je dva policaja, enega znotraj, enega zunaj na stražo. Imel je nastavljene ploskače, ki so vedno na njegovo komando začeli ploskati in klicati »živio« — zakaj pa ne »hajl«? Bračka in Visenjaka niso razumeli. Zlasti Bračko tako grozovito lomil slovenščino, da se je gabilo najpriprostejšemu poslušalcu. Govoril je tudi Zadravec. Vsi trije pa so vezali otrobe. »Štajerca« se niti omeniti niso upali. In vspeh, sad? Sad shoda je bil ta, da so se ljudje vobče smejali vsem govornikom. Sedaj so vsaj spoznali slavne kandidate! Dobro je bilo, da so prišli. Nek odličen pristaš nemškutarske stranke se je izjavil o Bračkovtovi kandidaturi: »das war ein blühender Unsinn« t. j. »to je bil cvet neumnosti«, da so namreč Bračka postavili za kandidata. Nekateri naših so se hoteli oglasiti k besedi, toda zmernejši možje, ki poznajo Mravljaka, so jih odvrnili. Vobče pa se narodnjaki nismo udeležili shoda. Bračko in Visenjaka nista pridobila nič, in mi zgubili — nič.

Ljutomer. Kakor znano, je imel gospod Hribar dne 2. t. m. takozvani volilni shod pri nas ter se je predstavil svojim privržencem in nam nepovabljenim gostom, oziroma volilnim možem v V. kuriji in je razvil svoj program. K sreči za Hribarja ni prišlo veliko kmetov, ker pred nedeljo nihče o tem ni vedel ničesar, izjemši Hribarjevi privrženci, ki so tajno vabili svoje somišljenike. Pri sv. Križu je baje nekdo še le po noči od 1. na 2. decembra prilepil vabilo »narodnega odbora«. (?)

Ker toraj velika večina volilcev in volilnih mož ni slišala Hribarjevega programa, po katerem bi on rad deloval v državnem zboru, zato hočem tukaj omeniti tisto, kar zadeva nas. Prisiljen sem pa k temu vsled tega, ker Hribarjevi privrženci popolnoma molčijo o programu Hribarjevem. Imajo že tehtne vzroke! Nam se pa dozdeva, da je potrebno, da izve svet, — kmetje, vinogradniki in mali obrtniki, kar je po mnenju Hribarjevem v blagor teh stanov.

Hribar je med drugim omenil, čujte Haložani in povprek vsi vinogradniki! da hoče on delati na to, da bi se v Haložah namesto vničene vinske trte nasadilo »protje«, ali vrbe, vrbovje, iz kojega se pletejo koši, koški itd. Presenetila nas je ta novica iz ust gospoda Hribarja.

Vprašam torej očitno vse, ki imajo le nekoliko pojma o rastlinstvu, je-li mogoče, da bi na strmih visokih haložkih bregovih, v peščeni, kameniti, torej suhi zemlji rastlo Hribarjevo »protje«? Iz tega bi človek skoraj moral sklepati da gospod Hribar nikdar ni videl Haloških vinogradov. Bodite uverjeni, gospodine Hribar, da so Haložani mislili, da protje, vsaj navadno, vašega še ne poznajo — raste le ob potokih in rekah, ne pa po bregovih. Vsaj tako sklepajo Haložani iz tega, kar vidijo ob Dravinji in Dravi. Vprašam torej vas, vinogradniki, kdo zasluži večje zaupanje, ali gospod Žičkar, ki je izposloval 60.000 gld. podpore za vničene vinograde ali gospod Hribar, ki nas hoče krmiti z protjem?

Kaj pa bi rad g. Hribar storil za kmeta in maléga obrtnika? Govoril je le o murskem polju, katero pa pozna prav slabo, ter je trdil, da ne kaže obdelovati zemlje, ker premalo rodi. On bi bil za — tovarne! A za kake, to je zamolčal. Menda je mislil na take, v kojih bi delali iz nove, od g. Hribarja iznajdene snovi, razno žito itd. — Lepa hvala, gosp. Hribar, bosta rekla obrtnik in kmet enoglasno. Od kedaj so tovarne sreča za male obrtnike? Ali se ne pritožujejo mali obrtniki, da se jim godi huda zaradi mnogih pridelkov v tovarnah, s katerimi njim ni mogoče konkurirati. To vam pové tudi gsp. Karba, ker je le preveč prepričan, da bi tovarne bile le slaba sreča za njega

in vsacega malega obrtnika, ki bi imel zraven sebe tovarno dotične stroke.

In mi kmetje? Ali bi nam bila tovarna v prid? Menda ne. Kajti da bi opustili poljedelstvo mi murski poljanci, ta je bosa. Že zdaj sili vse v mesta in kmetu primanjkuje delavskih moči, kaj bi še le bilo, ko bi imel tovarne v svojem sosodstvu? Potem bi res sam moral delati kot črna živina. Je li vaša želja, g. Hribar, oropati nas kmete zadnjih delavskih moči in male obrtnike vničati s svojimi tovarnami do cela?

To je približno vsebina onega dela Hribarjevega programa, s katerim je pokazal — a prezgodaj — kako bi deloval on v državnem zboru, da bi spravil vinogradnike, kmete in obrtnike na — kant.

Konečno omenjam, da je poročilo — brzovav v »Slov. Narodu« — da bi pri nas bil gosp. Hribar edini kandidat za V. kurijo, nesramna neresnica. Velika večina volilnih mož je na strani Žičkarjevi. Pri Sv. Križu imajo baje 7 volilnih možakov-poštenjakov, ki bodo stali trdno za našega »edinega« — našega kandidata — g. Žičkarja. Na svidenje pri volitvah med vinsko trto in Hribarjevim protjem!!

Od Sv. Vida pri Ptuj. (Kandidat Wratscko pogorel!) To je bilo tekanja, bobnanja, vabljenja! Iz tiskarne Blankeja v Ptuj vsipal se je celi roj žoltih listkov, kakor če bi bile pridrvile kobilce! Vse pa je bila le reklama nemškutarjev za prijatelja Franca Vračka, kateri se ponuja slovenskim kmetom kot kandidat za kmečke občine. Za volilni shod v Jurovcih so trobili! Tu bi naj svet videl in občudoval Franca Vračkota. Oblekli so njegovo ime v slovensko pisavo. Iz kočarja ali želarja so napravili kmeta. Kdaj in kje pa je bil Wratscko že kmet? Ali je morebiti okr. zastop gornjeradgonski kmetija, katera tega kandidata redi?

Poštar in krčmar Schostaritsch, usnjak Friedl, oba brata Stražil, Kollar, Merc z Brega, mladenič Zima, penzionirani uradnik pošte Kalchberg vzeli so kandidata gospoda Wratschkota v svoje posebno varstvo. Prišli so sami na shod v Jurovce; prignali pa so seboj tudi viničarje in hlapce, kateri njih imajo! Pokazalo se je, da Wratschko in prijatelji njegovi iz mest in trgov slabo razumejo, kako se shodi prirejajo!

Niso vedeli, da mora zborovanje voditi izvoljen predsednik! Wratschko je kaj oblasten gospod. Tudi Schostaritsch misli, da lahko komandira. Pa takrat ni šlo! Se vé, da je to gospode od Sv. Vida in z Brega jezilo! Jezo so si hoteli potolažiti ter so tolkli in kričali! Slovenski kmetje pa so videli, kako je ta gospoda olikana! Tudi to so še lahko slišali, kako temeljito in obširno se je Wratschko po lastni izpovedi na imeniten in težaven posel državnega poslanca pripravil. Povedal je namreč, da je okoli pred 30letji izdelal celo tri razrede ljudske šole, da slovenski po »novi formi« ne zna dobro, ampak le bolje po »stari«. Kaj se je gospod Wratschko še drugega učil v mladosti, to je pozabil povedati, ali pa se mu ni zdelo vredno! Boljši del si je takrat na shodu izvolil kandidatom pete kurije Johann Wissenjak. On je molčal in to je bilo najpametnejše! Najmanje, kar se more od kandidata tirjati je to, da zna saj jezik volilcev, če drugega nič ne zna! Kdor niti tega ne zna, naj se ne hodi ponujati za kandidata!

Gornja savinjska dolina. (Ali je ljudska volja za Hribarja ali kaj?) Kdor opazuje boj volilnih mož pri nas, takoj spozna, da je res, kar nam je pisal rojak iz Rusije, »pri vas na Štajarskem smrdi«. »Domovina« zmirom pisari »ljudska volja je, da naj bo Hribar nam Štajarcem za poslanca!« Ali vprašaj enega ali drugega iz tega ali drugega okraja, za koga pa ste pri vas? takoj dobiš odgovor — učitelji tako silijo s Hribarjem. Seveda so to le jungovski učitelji. In da ne bi ti novoveški pismarji tega utajili, pribijmo črno na belo besede »Učiteljskega Tovariša« št. 35, kjer je pisano: »Le še malo

dni in bila se bo odločilna bitka. Dne 12. in 18. t. m. bomo pokazali kranjski, dne 3. in 9. prosinca primorski in dne 3. in 8. prosinca pa štajarski učitelji, v kolikor smo bili kos prevzeti nalogi, delovati s svojim vplivom na to, da prodero pri letošnjih državnozbornih volitvah kandidatje naprednih strank, ki se zavzeta za napredno učiteljstvo in novo šolo. Kakor se nam poroča, je stopilo vse napredno učiteljstvo na krov, ter je z vso vnemo in največjo navdušenostjo in odločnostjo zastavilo vse svoje sile za napredne kandidate«. Iz teh jasnih besedi je torej razvidno, da je Hribar »naprednjak« po kranjskem vzoru, da je njegovo geslo »vse za vero« le fraza, ker ti učitelji zahtevajo, kakor piše imenovani učiteljski jungovski list št. 11, »Popolno ločitev šole od cerkve«, in da Hribar ni poslanec »ljudske volje«, ampak »jungovske volje«. In da ne bi se pozabila imena teh učiteljev v zgodovini, naj mej drugim najbolj bojevite gospode omenim v našem okraju: Praprotnik, Žagar, Terčak, Kocbek, Šijanec, drugi pa so samo teh podrepniki in jih ni vredno imenovati. Kako in kje so agitirali, to pa še lahko povemo.

Gornja savinjska dolina. »Ali se res dobra stvar sama hvali, kakor piše 'Domovina' in koliko je njej verjeti?« s temi besedami sem sklenil zadnji dopis. In glej v št. 94 'Domovine' berem »Iz Gornje Savinjske doline«: »Dobili smo popolno zadoščenje — piše Hribarjanec — v Gornjemgradu, Bočni, Novi Štifti, Lučah itd.« In zopet: Iz Gornjegograda poročajo, da je vseh pet občin volilo volilne može za Hribarja«. Oh, zlata duša, sem vskliknil, od kedar pa se je zopet odprla v Vrbovcu fabrika za farbe, da tako 'farbajo' naročnike 'Domovine'! Menda je vendar niso 'izfehtali' nekateri možiceljni iz Gornjegograda, ki že za vse predobrega ljubljanskega škofa prosijo, tudi če treba, da bi jim pustil, ko bi morali plačati — pet starih rajnišev. Toda o tem drugokrat. Katerih pet občin je za Hribarja, vtegne vedeti notarjev uslužbenec prijatelj Tona! In Luče! kjer je zibel tekla temu juristu, so tudi za Hribarja!? Ne bo dal notarjev dečko! Zakaj Luče, Solčava se ne bo dala za nos voditi več nekaterim Gornjegrajcem. In da bodete vedeli, kje je v Gornjemgrajskem okraju vse za Žičkarja in kje za Hribarja, povemo: Solčava, Luče, Ljubno, Rečica, Mozirje, Kokarje — za Žičkarja. Novaštifta, Gornjiograd, Bočna — za Hribarja. Ti jungovci še po krščansko šteti ne znajo, kakor je iz tega razvidno. Ne — farbo prodajajo! ravno tako, kakor tisti v Mozirju slučajno zbrani župani in volilci, kateri se še podpisati — ne znajo. To vse govori o moštvu Hribarjevih agitatorjev. In da se ne bi zopet predrznili nas »od nazadnjaške stranke« učiti, jim povemo, da se je gospod Žičkar potegnil za cesto Solčava-Luča, kar lahko berete v »Stenographisches Protokoll, 18 Sitzung, 19. April 1899 str., 203 itd.« Kje so celjski rodoljubi? in da je za vas Luče prosil uravnavo Savine pri ministerstvu in tudi dosegel že letos zato komisijon v spomladi. Le poiščite si pri namestništvu ali pa pri ekspozituri akte, ki imajo število 20.797 ex 1899 in bodete videli, v Mozirju slučajno »zbrani župani in volilci« — kako ste lagali — ne farbali! In potem pride 'Domovina' in piše: »Nikdar si nismo mislili, da se bodo gotovi gospodje posluževali v svoji agitaciji za Žičkarja orožja, ki je postavno zabranjeno celo vsakemu posvetnjaku. To ravno, da smo posvetni razumniki in preprosti volilci od izobraženih duhovskih slojev pričakovali ednako pošteno agitacijo, nas je varalo v Mozirju in deloma na Rečici«. Kateri »duhovski sloji«, ker dozda se »o duhovskih slojih« nisem nikdar slišal? Mi smo pa že povedali v tem listu, kaka in kdo je delal in kako orožje so agitatorji imeli in še povemo da je prè rekel na shodu v Gornjemgradu Anton Pustoslemšek, da duhovniki hočejo zato Žičkarja, »da bodo laglje dobro jedli in pili«, Šarp v Gornjemgradu, trgovec in okrajnega zastopa načelnik, ki se je od

nekod sem priženil, je lovil enega volilnega moža R. po krčmah in ga nagovarjal, naj glasuje v Celju za Hribarja, Terčak, nadučitelj od Sv. Frančiška je dva dni na Rečici obdeloval nekatere za Hribarja, občinski pisar rečiške občine je kar gorel v nagovarjanju za Hribarja, Žagar je sklicaval shode in če hočete več, povemo vam še lahko, kako ste v Mozirju pobijali Žičkarjevim pristašem okna z govnom mazali vrata in psovali javno duhovnike. Toda o tem drugokrat.

Kje je laž? Kje resnica?

Iz okraja ptujskega.

Sedanje volitve za državni zbor so nas Slovence vsestransko iznenadile. Dobili smo za vsako volilno skupino toliko kandidatov, kakor poprej nikoli! Nepoklicanih je večina teh! Tokrat nastopa nemškutarstvo zelo predrzno zoper nas Slovence. Vsako mesto in mestice, vsak trg in trgič, vsako gnezdo mobiliziralo je stare in mlade nemškutarje in nemškutarčke na volilni boj zoper nas Slovence! Kakor pa je odpadnik, izdajica svojega naroda, svoje matere, svoje domovine, najgrša, najostudnejša stvar pod milim nebom, tako je tudi orodje, s katerim nastopajo naši nasprotniki zoper nas pomazanih listih in drugih tiskovinah, poshodih itd., najgrše in najslabše. Njihovo orodje je laž! Pa vendar računijo na to, da je med Slovenci malo razsodnih mož, da Slovenec noče razločevati, kdo mu je prijatelj, kdo sovražnik; da sega prerad potujem; da še nemškutarjev in tistih nemcev ne pozna, katerim so nemškutarji slepo, pa dobro plačano orodje v dosego namenov, propad slovenske naše domovine.

Mi trdimo, da se poslužujejo naši nasprotniki v volilnem boju zoper nas laži, da hočejo slovenskega kmeta z lažjo preslepiti, na svojo stran dobiti. To se lahko dokaže.

Prešnje čase so se za vse volilne okraje slovenskega Štajerja določevali in izbirali kandidatje na shodu v Mariboru. Ker je v Maribor daleč, ker potovanje v Maribor stane zamudo časa in denar, bila je občna želja slovenskih volilcev, da se vrši shod zaupnikov v vsakem volilnem okraju, kolikor mogoče, v središču volilnega okraja!

Tej občni želji se je letos povsem vstreglo. Tako so imeli kmetki volilci vsakega sodnijskega okraja čas in priliko, med seboj se pogovarjati zaradi kandidata. V tistih sodnijskih okrajih, kjer imajo politična društva, n. pr. ljutomerski, ormoški, rogaški, šentlenski in ptujski, lahko so ta društva za shod zaupnikov potrebno pripravila in ukrenila. Kdo je tedaj toli nesramen lažnik, da si upa trditi, da slovenski kmetki volilci niso imeli prilike, izraziti svojih želj glede kandidatov, da niso bili prašani; da so posvetni in duhovni gospodje brez njih izbrali in postavili kandidate? Šele potem, ko je preteklo dosti časa, ko so se bili vršili že v Celju, Ljutomeru, Ormožu, Mariboru in drugod shodi in posvetovanja, zbrali smo se kmetki volilci na našo željo še v Ptuj, in so bili povabljeni na shod volilci iz vseh sodnijskih okrajev, kateri volijo v ptujskem enega poslanca v državni zbor. O shodu zaupnih mož v Ptuj so naši nasprotniki spet lagali in še lažejo, da je bilo prišlo dvajset advokatov, mnogo duhovnikov, nič kmetov, da so gospodje vse komandirali! Vse debela, nesramna laž, katera more priti le iz ust propalega človeka! Tovariši iz ptujskega, rogaškega, ormoškega, gornjeradgonskega, ljutomerskega okraja so mi in bodo žive priče, da smo imeli mi slovenski kmetje na shodu zaupnikov prvo in zadnjo besedo! Vi slovenski možje, kateri ne požirate vaših besed, kateri ne zmenjavate vašega prepričanja, kakor se obleka menjava, kateri se ne bratite z nemškutarji in se njih ne bojite, — ne domačih, ne tujih, — ste mi priča, da smo si mi predsednika po naši želji in volji izbrali, da se je v prvi vrsti o tem govorilo, ako bi hotel kateri dober

in zmožen kmet prevzeti kandidaturo za skupino kmetijskih občin! Vi slovenski možje ste mi živa priča, da so kmetje iz prvih naših okrajev, iz tistih okrajev, kjer imamo najboljše izšolane, gmotno najboljše podprte, narodno najboljše probujene kmete, — odločno odklonili kandidaturo za državni zbor! Niso pač predrzni puhoglavci, niso častilakomneži! Svesti so si bili, da kmet ne more in ne sme svojega gospodarstva zanemarjati, da ne more za več mesecev na Dunaj! Odkrito smo vsi priznali, da mora biti naš zastopnik, ker to tirjajo tudi drugi stanovi od svojih zastopnikov, — ugleden mož, mož slovenskega mišljenja in prepričanja, mož v šoli in praksi izobražen, zveden v zakonodajstvu! Izjavili smo vsi, da ne smemo in ne moremo poslati kot zastopnika v državni zbor kimovca, katerega bi ne mogli pri nobenem delu rabiti; kateri bi glasoval po želji drugih, kateri bi si rad s posedovanjem v državni zbornici dolgečas preganjal, si služil denar, da bi si tako za stroške drugih pomagal, se svojih dolgov sešasoma rešil! Take kandidate smo odločno odklonili!

Gospodarske stvari.

Živinoreji treba trdne podlage.

Ako hočemo od semenskih rastlin pridelati veliko dobrega semena, odbrati moramo za seme le take rastline, ki so pravilno in dobro razvite. Po takih rastlinah se najbolj ravna dobrota novega semena in po takem semenu zopet dobrota novih rastlin. Ako dosledno tako ravnamo, imamo zmeraj lepo seme in zmeraj lepe pridelke.

Prav tako kakor pri rastlinah treba nam je delati tudi pri živini. Tudi pri živini treba nam je odbirati za pleme lepo zraščene in dobre živali, da pridemo do boljšega prirečka, t. j. do dobre »sorte«, kakor se radi izrazimo. Take lepo zraščene živali so najtrdnjša podlaga za uspešni razvoj in napredek naše živinoreje, a treba jih je v ta namen po več let rediti, da se dobi po njih kaj dobrega

zaroda, s katerim se zaredé in razširijo dobre lastnosti plemena. Ako take živali vrh tega še skrbno izrejamo in dobro krmimo, potem se živina od roda do roda izboljšuje in postane v vsakem oziru bolj koristna in dragocena. Tako ravnajo po vsih naprednih deželah in tudi pri nas bo mogoče le po tej poti dovesti našo živinorejo na tisto stopinjo, katero zavzema po drugih deželah.

Kaj pa pri nas opazujemo? Kaj ne delamo ravno tako? — Ne! Kar se dobrega in lepega izredi, se sproti proda in sicer večinoma v vnanje kraje, tako da so prodane lepe živali s svojimi dobrimi lastnostmi za izboljšanje domače reje popolnoma izgubljene. Vse lepe in dobre krave se sproti prodajo, večinoma za Gradec, doma pa ostajajo že Bog zna kolikokrat prekupljene živali, ki so dvomljivih in nestanovitih lastnostij za pleme.

Taka reja nima nobene trdne podlage in s tako rejo ne pridemo v živinoreji nikdar do tistih vspehov, katere so dosegli po drugih deželah in po katerih bi morali tudi mi hrepeneti, ako si hočemo izboljšati svoje gmotno stanje.

Prepričan sem, da vedo tudi naši živinorejci ceniti, kolike vrednosti so dobre krave za izboljšanje domače reje. Žalibog pa, da se v pre mnogih slučajih zato premalo zmenimo in da prodajamo sploh vse, kar se da dobro v denar spraviti, gledé pri tem le na hipne koristi, ne pa na to, da spodkopujemo s takim ravnanjem edino pravo podlago, na kateri bi bilo mogoče doseči v nekoliko letih zares dobre in stanovito ugodne uspehe. Drugod so živinorejci v tem pogledu veliko bolj preudarni in ne prodajajo dobrih krav iz hleva, toliko časa ne, dokler so dobre za pleme in za užitek.

Resnica je, da so v mnogih slučajih denarne stiske tisti vzrok, vsled katerega se prodajajo dobre plemene živali od hiše, a v mnogih slučajih je temu kriva tudi tista lahkomiselnost in tisto že nekako vcepljeno nagnenje do barantije, ki se pojavlja pri mnogih naših živinorejcih. Marsikateri gospodar proda svojo lepo in za pleme dobro kravo, ne iz gmotnih potreb, ampak le za to, ker mu ponudi kravji kupec lepo ceno

in ga toliko časa pregovarja, da se spusti v kupčijo. In teh kravjih kupcev mrgoli po deželi. Vsak teden ga imaš skoro pred seboj. Ti ljudje vedo za vsak hlev, za vsako kravo, in poberejo vse, kar je količkaj porabnega.

Zadnji čas je, da se vsaj boljši živinorejci vzdramijo in da s svojim dobrim izgledom vplivajo na to, da se lepe in dobre živali ne prodajajo, ampak doma obdrže za izboljšanje domače reje, kajti lepe in dobre živali ne prodajajo, ampak doma obdrže za izboljšanje domače reje, kajti lepe in dobre krave so v rokah skrbnih živinorejcev najtrdnjša podlaga za uspešni razvoj in napredek domače živinoreje. Kravjim prekupcem pa naj se prodajajo le tiste krave s teleti, ki niso za pleme dosti vredne in za katere ni škoda, ako jih dobi mesar v roke. R. v D. N.

Cerkvene zadeve.

Sv. Jakob v Slov. gor. Srečne dneve smo imeli pri Sv. Jakobu v Slov. gor., ko smo imeli od dne 17.—25. novembra sveti misijon. Želeli smo si ga že. Udeležba je bila vsekdar nepričakovano velika. Bodi na tem mestu prisrčna zahvala izrečena č. gg. misijonarjema in oo. kapucinoma spovednikoma za njih veliki trud. Pa možje šentjakovski, kje je bilo vaše prepričanje o dolžnostih krščanskega državljana ob volitvah volilnih mož?

Mili darovi za družbo vednega čiščenja. Remšnik K 9, Središče 22/04, Slivnica pri Mariboru 70, Frankolovo 40, preč. gosp. dr. Ivan Križanič 100, Reihenburg 32, Griže 49/52, Sv. Peter pri Radgoni 22, Zabuokovje 10, Škale 15, Sv. Ilj pri Velenju 25/16 kron.

Duhovniške spremembe. V pokoj je stopil č. g. Jurij Galun, župnik v Podsredi. Provizor je postal č. g. Maksó Ocvirk, kapelan istotam.

Loterijske številke.

Gradec 8. decemb. 1900. 69, 67, 52, 51, 81
Dunaj » » » 7, 52, 81, 36, 11

Nizke cene, vse jako čedno, prijazna in hitra postrežba.

Restavracijo
v mariborskem 'Narodnem domu'
prevzame s 1. decembrom 1900.

Andrej Mesner.

Opirajoč se na mnogoletne izkušnje, bom skušal na vse strani častite goste postreči.

Točil bom vedno sveže marčno in pilzensko pivo, izvrstno domače štajarsko belo in istrijsko črno vino.

Okusno prirejena gorka in mrzla jedila o vsakem času.

Ptujci dobe vedno čedne sobe in postelje.

Razglas!

Podpisano županstvo naznanja, da se bodo letni in živinski sejmi v Trbovljah prihodnje leto sledeče vršili:

509 2

dne 3. februvarija na dan sv. Blaža

dne 7. marca na dan sv. Jedrti

dne 18. oktobra na dan sv. Lukeža

dne 6. decembra na dan sv. Miklavža.

Županstvo Trbovlje v novembru 1900.

Umetno-obrtna delavnica

cerkvenih kamnoseških in podobarskih del

kamnoseka **J. F. PEYER-ja** priseženega izvedeneca v Mariboru,

Kokosca: negg-Allee, Hilariusstrasse, Carneristrasse.

Izdeluje altarje, prižnice, obhajilne mize, krstne kamene, okna, itd. itd. Tudi prevzema mere prostorov za omenjene predmete, kakor tudi originalne načrte.

Posebno se bavi z napravo nagrobnih spomenikov. Prav velika zaloga dogotovljenih novih nagrobnih kamenov od peščenega kamena, mramorja, granita in sijenita.

Solidna postrežba in prav nizke cene.

42

KUVERTE

s firmo priporoča

tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Kdor hoče 400 mark

garantirano mesečno lahko in pošteno zaslužiti? Naj pošlje naslov z znamko: V. 21 Annoncen - Exped. K. F. Wojtan, Leipzig-Lnd.

Najcenejša, najpripravnija zavarovalnica za krščanske stranke je

„Unio catholica“

Gradec Karl-Ludwig-Ring šte. 9. 513

Razne

uradne pečate

priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

„Vzajemna zavarovalnica“

v Ljubljani Dunajska cesta št. 15 Medjatova hiša

vzprejema zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in poljskih pridelkov proti požarni škodi, kakor tudi zvonov proti poškodbi. — Pojasnila daje in vzprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice v pritličju Medjatove hiše na Dunajski cesti v Ljubljani, a tudi po slovenskih deželah nastavljeni poverjeniki.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“ je edina slovenska.

Zavaruje pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico. Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost. 524 1

Rojaki zavarujte svoje imetje pri domačem zavodu!

Svoji k svojim.

Jako znižane cene!

Roba za gospe:

loden, ševiot, kamgarn, črna roba, flanel in pa modni barhent.

Roba za gospode:

najnovjši kamgarn, loden, ševiot, trikó, peruvijen, toskin, roba za haveloke.

Vsakovrstno platno, namizne prte, obrisače, servijete, cele namizne oprave, koce, odeje; vsakovrstne robce, šale, predpasnike, tkanino in pletenino (nogavice) priporoča uljudno

Matej Stergar,

pri Zvezdi

trgovina z rokodelno robo

Maribor, Gosposka ulica št. 11

praznike in novo leto, pri zvezdi.

Na prodaj

novi hram, trdna stavba, 4 stanovanja, kleti, drvarnica, studenec, sadonosnik in kuhinjski vrt, blizu cerkve in šole. Cena 5600 gld. 2300 gld. ostane lahko na dolgu. Več pove upravništvo. 470 4

Naznanilo!

Podpisani si usojam naznaniti vsem posestnikom vinogradov, da bom imel koncem tega leta in prihodnje spomlad veliko množino na suho cepljenih trt različnih dobrih in čistih vrst cepljenih na Riparijo portalis in Ruperstris Monticolo in sicer:

6000 Laški rilček (Välschriesling), 4000 Zlahtine (Gutedel), 2500 Šipona (Mosler), 2000 Traminerja (Traminer), 1000 Mali rilček (Kleinriesling), 1000 Beli rafol (Ranfol weiss), 1000 Burgunder beli (Burgunder weiss), 900 Burgunder rudeči (Burgunder roth), 900 Sylvaner (Grüner Sylvaner).

Cepljeno na Rip. portalis.

600 Traminerja (Traminer), 550 Burgunder beli (Bugunder weiss), 300 Sylvaner (Grüner Sylvaner), 100 Šipon (Mosler), 100 Zlahtina (Gutedel).

Cepljeno na Rup. Monticolo. 50 Šipon (Mosler) na Solonis. Skupaj 21.000.

Vse te trte so dobre rasti, lepo zaraščene in dobro vkoreninjene ter se prodajo po 160 kron 1000 komadov, ali 8 kr. komad; kdor naroči najmanj en tisoč, dobi jih 50 brezplačno.

Oglasiti se je vsaj do novega leta pismeno ali ustmeno pri Antonu Slodnjaku, trtnarju v Juršincih pri Ptujju.

2 pridna hlapca

za h goveji živini se takoj sprejmeta v Gradu Širje pri Zidanemmostu. Taki, ki žvečijo tobak se ne sprejmejo. Plačilo po pogodbi. 525 3

Mihael Tanšek, oskrbnik.

Služba organista in cerkovnika

se pri župni in romarski cerkvi Marije-Snežne na Velki do novega leta 1901 odda. Cecilijanci imajo prednost ter se naj osebno pri cerkvenem predstojništvu s pričevali predstavijo. 528

V najem

vzeti želim hišo za trgovino. Ponudbe se naj pošiljajo pod B. S. poste rest. Maribor.

Za bolne na želodcu in stare ljudi. 495

Konjak

star, iz domačega vina, pošilja franko 4 stekl. za 6 gold., 2 litra za 8 gld., novi konjak 2 litra za 4-80 gld. Benedikt Hertl, grajščak, Golič p. Konjicah, Štaj.

1 stekl. za 1 gld. 50 kr. se dobi pri Al. Quandest, gosposka ulica, Maribor.

Fotografski zavod v Mariboru

je najstarejši

Henrika Krapeka,

v Fritsch-evi vili
Badgasse št. 11.

Dohod k vili skoz Grabengasse, Bad- in Fabriksgasse. Priporoča fotografska dela vsake vrste od medajlonove do človeške velikosti, ter vse najboljše in najhitreje izvršuje

Zalagatelj c. kr. avstrijske uradniške zaveze.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Špitalske ulice št. 12.

Nakup in prodaja vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. za najkulantnejših pogojev. Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim. Zavarovanje proti kurzni izgubi. Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4½% obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga. Eskompt menjic najkulantneje. 467 9
Borzna naročila.